

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1237/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 1.Pf.21.686/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Csitos Eszter ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kecskeméti Törvényszék 1.Pf.21.686/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, I. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XV. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1)–(2) és (7) bekezdését, 25. cikk (1) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [3] 1.1. A bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alperese) azt követően, hogy felperes 2007. május 18-án „Tájékoztató finanszírozási ajánlat” elnevezésű iratot készített a megvásárolni szándékozott személygépkocsi finanszírozására, – amely ajánlatban felhívta alperes figyelmét arra, hogy olvassa el a Gépjármű finanszírozási tájékoztatót is – 2007. május 23-án kölcsön kérelemmel élt. A peres felek ugyanezen napon Megállapodást írtak alá, melyben az alperes elismerte, hogy a hitelező gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét, köztük azokat is megismerte, amelyek alapján a hitelező a kölcsönszerződést külön üzlet minősítéssel, illetve kockázatkezelés nélkül is megkötí vele, továbbá a hitelezőnek a finanszírozási kérelem aláírásakor érvényben lévő ajánlatában meghatározott jogszabályi előírások szerint számított teljes éves hiteldíjmutatójának a százalékos mértékét és a kölcsönszerződés tervezetét is.

- [4] A peres felek 2007. május 23-án megkötötték a kölcsönszerződést. A felperesi hitelező ez alapján 540 000 Ft önerő mellé 4 860 000 Ft kölcsönt nyújtott az alperesnek. A kölcsönt és járulékait 120 hónapon keresztül 58 987 Ft összegű, minden hónap 21. napján esedékes részletekben kellett visszafizetni, az induló ügyleti kamat évi 8,01%, a THM 8,556% volt. A kölcsönszerződés tartalmazta, hogy az kizárólag az MCSK-0501 számú ÁSZF, illetve annak esetleges módosításaival együtt érvényes, amelyek átvételét és megértését az alperes a szerződés aláírásával igazolta.
- [5] Az ÁSZF 8. pontja szerint „[a]z adós tudomásul veszi, hogy jelen szerződésből eredő fizetési kötelezettségének késedelmes teljesítése esetén a Finanszírozó a késedelem időtartamára minden megkezdett késedelmes napra a felszámítás napján érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű, de legalább évi 8 % késedelmi kamatot számít fel”.
- [6] A kölcsönszerződés mellékletét képezte a törlesztési ütemezés, amelyben ismételten rögzítésre került, hogy a kölcsön svájci frank alapú és változó kamatozású, a törlesztőrészek az ÁSZF feltételei alapján, illetve a kölcsönszerződés egyedi részében foglaltaknak megfelelően változhatnak. A felek a szerződéskötés napján a finanszírozott személygépkocsira a felperes javára vételi jogot is alapítottak. A felperes 4 860 000 Ft-ot átutalt a személygépkocsi szállítójának és az alperes is megkezdte a törlesztőrészek fizetését, amelyet 2014. június 24-én beszüntetett.
- [7] Felperes a 2014. szeptember 10-én kelt levelével a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta azzal, hogy amennyiben alperes a megfizetésig hátralékos összeget 5 napon belül teljesíti, a felmondás hatályát veszti. A felperes 2015. március 21-én a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. törvény) szerint elvégezte az elszámolást, eszerint a tisztességtelenül felszámított összeg 1.030.405,- Ft volt. Az alperes ezután sem teljesítette a törlesztőrészeket, a felperes ezért az eredménytelen fizetési felszólítást követően a kölcsönszerződést a 2015. június 1-én kelt levelével azonnali hatállyal felmondta.
- [8] A felperes kérelmére a közjegyző fizetési meghagyást bocsátott ki, amely eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult.
- [9] Az elsőfokú bíróság a peres felek által 2007. május 23. napján megkötött kölcsönszerződést akként nyilvánította érvényessé, hogy az alperesi adós által viselendő árfolyamkockázatot 20%-ban maximalizálta, amelynek alapján kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 858 275 Ft-ot és ennek 2017. május 22. napjától a megfizetésig a jegybanki alapkamat kétszeresével megegyező mértékű, de legalább évi 8 % kamatát. A bíróság az ezt meghaladó keresetet elutasította. A bíróság kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 10 786 Ft perköltséget.

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes fellebbezett, az ítélet megváltoztatásával a késedelmi kamat fizetésére vonatkozó rendelkezés mellőzését kérte, a perköltség körében felperest 106 365 Ft megfizetésére kérte kötelezni 71 %-os pernyertességére figyelemmel.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [12] A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem-ellenkérelem korlátai között bírálta felül figyelemmel arra, hogy alperes fellebbezése az ítéletnek kizárólag a késedelmi kamat és a perköltség fizetésére vonatkozó rendelkezését érintette. Az elsőfokú bíróság a 31. sorszámú végzésével megállapította, hogy az ítéletnek a szerződést érvényessé nyilvánító rendelkezése, – a 858 275 Ft megfizetésére kötelező rendelkezése, – a meghaladó keresetet és a részletfizetési kérelmet elutasító rendelkezése 2022. december 8. napjával jogerőre emelkedett.
- [13] Az elsőfokú bíróságnak az alperes fellebbezésével érintett ítéleti rendelkezései kapcsán kifejtett jogi érvelését a törvényszék helytállónak ítélte, annak megváltoztatására a fellebbezésben foglaltak nem voltak alkalmasak.
- [14] Az elsőfokú bíróság alperesnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses kikötés tisztességtelenségére alapított érvénytelenségi kifogását megalapozottnak ítélte, és ekként az érvénytelenség jogkövetkezményeként a felperes harmadlagos kereseti kérelmének megfelelően a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította az alperes által viselendő árfolyamkockázat 20%-ban történő maximalizálása mellett.
- [15] Az alperes a másodfokú eljárásban vitatta a késedelmi kamatfizetési kötelezettségének fennálltát, amint ezt már az elsőfokú eljárás során is sérelmezte.
- [16] Téves az alperes azon érvelése, hogy a késedelmi kamat megfizetésére kötelező rendelkezéssel összefüggésben az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének ne tett volna eleget, hiszen az ítélet [81] bekezdésében kellő indokát adta annak, hogy a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása folytán az ÁSZF 8. pontjában meghatározott szerződéses késedelmi kamat mely okból vehető figyelembe.
- [17] A törvényszék az elsőfokú ítéletében megfogalmazott ezen indokokkal egyetértett, vagyis a szerződés érvényessé nyilvánítása következtében a szerződés részévé vált ÁSZF-ben meghatározott késedelmi kamat kikötés alkalmazandó volt, alperesnek az elszámolás alapján a futamidő végén volt még fizetési kötelezettsége. Ezen ítéleti indokolást erősíti a felperes fellebbezési ellenkérelme is, mely szerint az ÁSZF 8. pontjának érvénytelensége nem is került megállapításra, ezért az érvényessé nyilvánítás következtében ezen rendelkezések alkalmazandók. Arra figyelemmel, hogy alperes a 20%-os árfolyam maximalizálás mellett átszámított tartozását sem egyenlítette ki, megfizetni tartozik az ÁSZF 8. pontjában meghatározott mértékű késedelmi kamatot.

- [18] Felperes, mint jogosult a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 303. § (2) bekezdés c) pontja szerint a saját késedelme idejére kamatot valóban nem követelhetne alperestől abban az esetben, amennyiben többek között a régi Ptk. 302. § b) pontja szerint elmulasztotta azokat az intézkedéseket vagy nyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az alperesi kötelezett megfelelően teljesíteni tudjon. A jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét valóban kizárja, nem minősül azonban jogosulti késedelemnek az a tény, hogy felperes az árfolyamkockázat kapcsán fennálló tájékoztatási kötelezettségét megfelelően nem teljesítette. A tájékoztatás nem megfelelő volta az alperes, mint kötelezett késedelmének a régi Ptk. 303. § (3) bekezdés szerinti kizárására nem alkalmas. E körbe a törvényszék osztotta a felperes fellebbezési ellenkérelemben kifejtett azon érvelését, mely szerint az, hogy az alperes a szerződés aláírásakor árfolyamkülönbözet felszámítása nélkül számított 7 070 440 Ft kötelezettségét sem teljesítette, – hiszen összesen 6 955 806 Ft-ot fizetett meg – nyilvánvalóvá teszi az alperes késedelembe esését függetlenül attól, hogy az eredeti szerződés részben tisztességtelen kikötéseket is tartalmazott. A törvényszék ezáltal nem látott lehetőséget az alperes elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamat fizetési kötelezettségének mellőzésére.
- [19] Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának [87] és [88] bekezdéseiben – jogszabály hivatkozások mellett – részletesen levezette, hogy miként határozta meg a felperes által az alperesnek megfizetendő elsőfokú perköltség összegét. A törvényszék az elsőfokú bíróság által e körben kifejtett indokokkal egyetértett, melynek megismétlését a jelen másodfokú határozatában nem ítélte szükségesnek.
- [20] A fentekre tekintettel a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [21] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kecskeméti Törvényszék 1.Pf.21.686/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, I. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XV. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1)–(2) és (7) bekezdését, 25. cikk (1) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [22] Az indítványozó szerint a támadott ítélet sérti a Pp.-nek az ítélet tartalmára, indokolására vonatkozó 346. § (4)-(5) bekezdését, valamint a régi Ptk.-nak a jogosult késedelembe esését szabályozó 302. §-át és 303. § (1) bekezdését. Véleménye szerint e rendelkezések alkalmazásának hiánya körében a jogerős ítélet indokolást nem tartalmaz. Az indítványozó szerint a perbeli szerződés érvénytelen, így arra jogot alapítani nem lehet. A szerződés a felperes felmondásával szűnt meg, ezzel ellehetetlenítve az alperesi teljesítést annak ellenére, hogy alperes a kapott 4 860 000 Ft kölcsön ellenértékeként 6 955 806 Ft-t 2015 áprilisáig már megfizetett, a futamidő pedig 2017. május 21-én járt volna le. Álláspontja szerint aránytalan, hogy noha ő késedelembe nem esett, hiszen érvénytelen szerződés teljesítésével késedelembe esni

nem lehet, mégis büntetésként kamatot kell fizetnie. A késedelmi kamat azon alapszik, hogy a futamidő lejárta előtt 2 évvel az összes visszafizetendő összegből még 50 000 Ft körüli összeggel tartozott. A bíróság nem azt vette figyelembe, hogy a 120 hónap helyett 108 hónap alatt teljesített, hanem azt, hogy egy havi törlesztőrészlet hiánya állt fent, ha a 120 hónapot veszik figyelembe. Emiatt az ítélet 600 000 Ft-ot meghaladó késedelmi kamat megfizetésének kötelezettségével terhelte. A bíróságok a felperesi mulasztásokat, a felperes hibájából eredő érvénytelenség jogkövetkezményeit nem vették figyelembe. Az indítványozó szerint érvénytelen szerződés teljesítésével a fogyasztó nem eshet késedelembe. A bíróság nem jogosult a pénzintézet javára késedelmi kamatot megítélni, ha az alapügylet érvénytelen. Szerinte a perbeli jogvitára az EUB C-705/21., C-260/18., C-51/17., C-26/13. döntései, a 93/13/EGK irányelv 3.-7.cikkei, az Alkotmánybíróság döntései és a 1/2010 PK véleményben foglaltak az irányadóak, amit a bíróságok nem vettek figyelembe. Véleménye szerint a kúriai iránymutatások és a Konzultációs Testület emlékeztetői oly módon változtatták meg a bíró jogalkalmazást, amely a fogyasztó számára a törvény előtti egyenlőséget nem biztosítja, emberi méltóságát, vagyoni érdekeit sérti. A bíróságok jogalkalmazása és jogértelmezése a fogyasztóval szerződő bankok érdekeit egyoldalúan szolgálja a fogyasztó hátrányára. A jogerős ítélet nem biztosította részre hajlás nélkül a pártatlan bíráskodást, kettős mércét alkalmazott a fogyasztó és a pénzintézeti kötelezettségek megítélése körében. Figyelmen kívül hagyta a pénzintézet szerződésszegését, tisztességtelen magatartását, a fogyasztót viszont olyanért szankcionálta, ami nem fogyasztói mulasztásból fakadt.

- [23] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt a benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [25] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [26] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölte meg – többek között – az R) cikk (2) bekezdését, I. cikk (1) bekezdését, 25. cikk (1) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jogoknak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel

összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [27] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az *e)* pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miatt és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert az Alaptörvény II. cikkével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (2) és (7) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érdemben elbírálnak érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezt az Alaptörvényben biztosított jogot. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [28] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [29] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való jog sérelmére hivatkozott. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozik. Mivel azonban az indítvány a bíróság eljárásával és döntésével kapcsolatban tartalmaz indokokat a tisztességes eljárásból való jog sérelmére vonatkozóan, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálta el {3178/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [39]}. Megállapította továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése nem kapcsolható össze az alapüggyel, mivel bíróság és nem hatóság járt el.
- [30] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljárásból való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [31] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek

következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [32] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági döntések felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, a törvényszék ítéletében számot adott az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [34] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [35] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. február 6.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró